

Iktatószám		Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osztályozás
		Szerző <i>g. f.</i>		Tárgy
		Cím <i>Hurcolkodnak.</i>		Hely
		Forrás: <i>Népszava</i>		Idő
		<i>Opp.</i> <i>1913 VIII/2</i>		Személy

HÍREK

Hurcolkodnak

Budapesten és a szegény partájok ütött-kopott holmijaikkal kivonulnak az utcára és végigvándorol a város aszfaltján az a mérhetetlenül nagy nyomor, amely a házbérfizetési terminusok között levő idők alatt a bérházak szűkös szobáinak homályában meghúzódik. Hurcolkodnak Budapesten és ezekben a napokban kitárul az utcára ennek a városnak igazi képe, megjelenik a büszke palotasorok között a főváros riadt, busuló lelke. Amit máskor titkolva takargattunk, amit apró zugok dohos sokasága szemérmesen rejteget, az most kitolakodik az utcára, elébünk jön, megállít bennünket, meg kell látnunk, bele kell botlanunk; akármerre fordítjuk hazug csillogáshoz szokott tekintetünket, komoran, fájdalmasan, brutálisan tolul elénk a sivár valóság. Hiába van augusztusi fénye és ereje a napnak, hasztalan csillognak a nyári napsütésben a paloták büszke homlokain a gipszfigurák, hiába van ezernyi színe a kávéházak és üzletek ragyogó kirakatainak, hasztalan árad a parfüm sétáló delnők finom csipkéiből: minden pillanatban, minden sarkon, az utcák hosszán véges-végig ott sir, ott sikolt ennek a nagyvárosi hivalkodásnak bánatos visszaja, ott bandukol a döcögő talyigák utvonatán az igazi, a szegény, az éhező, a nyomorgó Pest.

Hiába robognak az automobílok az Andrássy-úton, a körutakon, a Rákóczi-úton, a szerte-foszló benzin kódéből siralmas stráfszekereket vonszoló nyuzott gebék bontakoznak ki, amint huzzák a szegény ember ingóságait. A külsőre

legnagyobb szörnyűség az is, hogy a butorok kerülnek ki az utcára! Mondhatatlanul kínos, lehetetlenül groteszk kép: a hatalmas bérpalota diszes frontja előtt kezdetleges, ütött-zuzott szekrény, primitív, össze-vissza szegezett és mégis széteső ágydarabok, rozszant székek, piszkos, ezersztrondós asztalok és egy sötétszürke lepedőből kikandikáló tarka ágyneműk, tyuktollal és gyaluforgáccsal megtöltött párnacihák, olyanok, amilyenekre a zálogos már nem ad semmit. És a butorok vidáman sűrögnek-forognak a poloskák és a tehertokosok nyomában a maszatos, rongyos gyerekek... Nem, nem esztétikus látvány az, amikor Budapest hurcolkodik. A kis bérszobáknak minden szomorú szegénysége kiköltözködik ilyenkor az utcára, nincs most titok, a koldus város őszinte, megható vallomást tesz.

A pesti bérkaszárnnyak legrejtettebb és leg-homályosabb zugai is szóhoz jutnak most, kitárul minden szürke üvegű ablak, kinyílik minden ragadós kilincsű ajtó, a pesti szörnyű élet nappali világításba helyeződik. A padlásszobákba és a pincelakásokba besüt a nap és dermesztő képeket lát a szemünk. Az egyszobás lakások többtagu családja költözködik az al-bérlőivel és viszi a szegénységét, a nyomorúságát — egy másik szobába. A két szoba közötti ut az utcán vezet és mert tökéletes nappali világosság van, meg kell látni a hazug csillogás és a hivalkodó pompa között az egyik udvari szobából a másik udvari szobába hurcolkodó piszkos szegénységet. Egy-két napra lehull ilyenkor a lárva, a kicicomázott álarc mögül elővigyorgó a város hétköznapi képe. Csunya kép, szivettépő kép. Mi mindenről beszél egy-egy dűledező, recsegő, tönkrekopott asztal, ott a Kisfuváros-utca egyik rozszant házának szenny-s kapujában! Mennyi keserű küzködés, hány átkoplalt ebéd-idő, mennyi bánatos asz-

Idő)

(Köt. v. füz.

szól ki az odvas, roskadozó butorokból. Akik ezeknél az asztaloknál ebédelnek, akiknek fáradt teste ezekbe a székekbe roskad, akik ezekben az ágyakban, ezeken az ágyneműkön alusznak, fetrengenek és szeretnek, azok a földhözragadt szegény páriák a mostohái, a kitagadottjai ennek a cifra, rossz szívű, kívül csillogó, belül rothadt városnak.

Keserves recsegéssel döcögnek a talyigák, a szertefoszladozó szalmazsákokból hull a tört szalma és a rongyos cihákból száll és az enyhe szél szárnyán kavarog, röpdös az utcán a tarka toll. És a kocsik mellett és a kocsik után

megy a hurcolkodó partáj, az asszonyával, a gyerekeivel. Ki önként hurcolkodik, kit kilökött a háziur: mindegyik arcán ott ül a kétségbeesés és az aggodalom. Milyen lesz a másik odu, milyen lesz az új háziur és milyen a házmester? Uzsorás és zsarnok valamennyi, de ki lehet-e majd birni, el lehet-e majd viselni? A pesti lakásnyomoruság nehéz, sötét felhője száll a hurcolkodó partájok feje fölött mint a korom és mindent befeketít. Az utcákon mindenfelé butorokat cipelnek, mintha minden pesti ház kilökte volna magából az utcára a belsejének mélyén meghúzódó és évszámra ott szendergő szemetet. Emberek roskadoznak mindenütt idomtalan fadarabok sulya alatt, amelyek valamikor ágyak, asztalok, szekrények, székek lehettek. És mindegyik butor-darab sir az utcán és néma történeteket beszél a pesti bérkaszárnnyak mélyén, a kiesi bérszobák homályos világában leperdülő könyes, szomorú életről.

Hurcolkodik Budapest. Nem a villanykörtek ezreinek és az ivlámpák sokaságának szerte-áradó fénye tudja igazán megvilágítani ezt a várost. A pesti költözködések időpontján kerül ez a város tökéletes megvilágításba. Menjünk ki az utcára, a dübörögve baktató tehertokosok, a fájdalmasan rozszant, szenny-s butorok, a tarka, piszkos ágyneműk, a széthulló szalmazsákok és a szállószerű fekete párnatollak közé. Ez: Budapest. Ez: Budapest villanyfényben. Ez: Budapest nappali világításban. Ez: Budapest pongyolában. Sőt meztelenül...

(g. f.)
